

Briuselis, 2024 09 05
COM(2024) 394 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**dėl nacionalinių konkurencijos institucijų taikomų laikinųjų priemonių teisinės sistemos
ir jų naudojimo**

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

dėl nacionalinių konkurencijos institucijų taikomų laikinųjų priemonių teisinės sistemos ir jų naudojimo

1. ĮVADAS. PAGRINDINĖ INFORMACIJA IR ATASKAITOS APRĖPTIS

ES antimonopolinėmis taisyklėmis draudžiami konkurenciją ribojantys įmonių susitarimai ir suderinti veiksmai (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – **SESV**) 101 straipsnis), taip pat įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi rinkoje (SESV 102 straipsnis). Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003¹ 4, 5 ir 10 straipsnius, Europos Komisija (toliau – **Komisija**) ir valstybių narių konkurencijos institucijos (toliau – **nacionalinės konkurencijos institucijos**) kartu įgyvendina ES antimonopolines taisykles. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 3 straipsnyje reikalaujama, kad nacionalinės konkurencijos institucijos taikytų ES antimonopolines taisykles, kai susitarimas ar piktnaudžiavimas gali paveikti prekybą tarp valstybių narių. Komisija ir nacionalinės konkurencijos institucijos bendradarbiauja Europos konkurencijos tinkle (toliau – **EKT**), kad užtikrintų šių antimonopolinių taisyklių vykdymą.

Laikinosios priemonės gali būti veiksminga konkurencijos institucijų priemonė siekiant užtikrinti, kad vykstant antimonopoliniam tyrimui rinkoje būtų išlaikyta arba atkurta konkurencija. Tokiomis priemonėmis siekiama užkirsti kelią tolesnei žalai, kuri gali būti padaryta konkurencijai, kol vyksta bylos nagrinėjimas. Laikinosiomis priemonėmis būtų galima, pavyzdžiui, įpareigoti įmonę tiekti tam tikrą produktą ar teikti tam tikrą paslaugą arba sustabdyti tam tikrus veiksmus, kol vyksta antimonopolinis tyrimas.

Komisijos įgaliojimai nustatyti laikinasias priemones nagrinėjant antimonopolines bylas numatyti toliau pateiktame Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 8 straipsnyje:

1. Skubiais atvejais, kai yra didelės ir neatitaisomos žalos konkurencijai rizika, Komisija, veikdama savo iniciatyva, remdamasi pažeidimo prima facie faktais, gali priimti sprendimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

2. 1 dalyje numatytas sprendimas galioja nustatytą laikotarpį ir jo galiojimas gali būti pratęstas, jei tai būtina ir tinkama.

2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Direktyvą (ES) 2019/1² (toliau – **EKT+ direktyva**), kuria siekiama, kad nacionalinės konkurencijos institucijos veiksmingiau užtikrintų ES antimonopolinių taisyklių vykdymą, iš dalies – užtikrinant, kad jos turėtų: i) pagrindines nepriklausomumo garantijas ir išteklių; ii) pagrindinius tyrimo, sprendimų priėmimo

¹ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo, OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

² 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas (OL L 11 2019 1 14, p. 3).

ir baudų skyrimo įgaliojimus; iii) baudų sušvelninimo programas ir iv) savitarpio pagalbos mechanizmus.

EKT+ direktyvos 11 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės suteiktų savo nacionalinėms konkurencijos institucijoms įgaliojimus nustatyti laikinas priemones. Šio straipsnio formuluotė pateikiama toliau:

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės konkurencijos institucijos būtų įgaliotos veikti savo iniciatyva, siekiant sprendimu nurodyti skirti laikinas priemones įmonėms ir įmonių asociacijoms bent jau tais atvejais, kai, remiantis prima facie nustatytu SESV 101 ar 102 straipsnio pažeidimu, kyla didelės ir neatitaisomos žalos konkurencijai rizika. Toks sprendimas turi būti proporcingas ir taikomas arba apibrėžtą laikotarpį, kuris gali būti atnaujintas, jeigu tai yra būtina ir tinkama, arba tol, kol bus priimtas galutinis sprendimas. Nacionalinės konkurencijos institucijos informuoja Europos konkurencijos tinklą apie tų laikinųjų priemonių skyrimą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytų laikinųjų priemonių teisėtumas, įskaitant proporcingumą, galėtų būti peržiūrėtas, taikant pagreitintas apeliacines procedūras.

EKT+ direktyvos 38 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad laikinosios priemonės yra svarbus įrankis siekiant išvengti rinkos pokyčių, kuriuos pakeisti nacionalinės konkurencijos institucijos nagrinėjamos bylos pabaigoje priimtu sprendimu galėtų būti labai sunku. Joje taip pat pabrėžiama, kad valstybės narės gali nevaržomai suteikti nacionalinėms konkurencijos institucijoms platesnius įgaliojimus nustatyti laikinas priemones ir kad valstybės narės turėtų sudaryti sąlygas, būtinas užtikrinti, kad nacionalinės konkurencijos institucijos galėtų praktiškai pasinaudoti laikinosiomis priemonėmis. EKT+ direktyvą į nacionalinę teisę valstybės narės buvo įpareigosios perkelti iki 2021 m. vasario 4 d.

Prie EKT+ direktyvos pridėtame pareiškime Komisija įsipareigojo „Europos konkurencijos tinkle ištirti, ar esama būdų supaprastinti tarpinių priemonių nustatymą“, taip „siekdama sudaryti sąlygas konkurencijos institucijoms veiksmingiau reaguoti į greitai kintančių rinkų pokyčius“.

Šios analizės rezultatus iš pradžių buvo numatyta pateikti ataskaitoje Tarybai ir Europos Parlamentui per dvejus metus nuo EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino, t. y. iki 2023 m. vasario 4 d. Tačiau 2022 m. birželio mėn. Komisija pradėjo Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 vertinimo procesą. Todėl ataskaita buvo atidėta, kad ją būtų galima pateikti kartu su Komisijos įgaliojimų priimti laikinas priemones nagrinėjant antimonopolines bylas vertinimo rezultatais, kaip numatyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 8 straipsnyje. Atidėjus ataskaitą taip pat buvo galima atlikti išsamesnę analizę, nes dauguma valstybių narių per tą laiką užbaigė EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę procesą³.

³ Per tą laiką EKT+ direktyvą į nacionalinę teisę perkėlė visos valstybės narės, išskyrus Estiją. Į šioje ataskaitoje pateikiamą analizę Estija įtraukta, tačiau joje dar neatsispindi jokie galimi teisės aktų pakeitimai, susiję su įgaliojimais priimti laikinas priemones po EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę.

Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama su nacionalinių konkurencijos institucijų taikomomis laikinosiomis priemonėmis susijusiai teisinei sistemai ir tų priemonių naudojimui. Ataskaitos pagrindas – lyginamasis vertinimas, atliktas įvertinus šiuos elementus: i) atitinkamų valstybių narių teisės aktų tekstus; ii) kiekybinius duomenis, kuriuos nacionalinės konkurencijos institucijos pateikė per Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 vertinimo procesą ir kurie buvo papildyti atliekant šią analizę, ir iii) iš nacionalinių konkurencijos institucijų gautus kokybinius atsiliepimus, surinktus pateikus prašymą pateikti informaciją⁴.

Šioje ataskaitoje visų pirma apžvelgiama: i) įgaliojimų nustatyti laikinasias priemones dėl ES antimonopolinių taisyklių pažeidimo skirtingose valstybėse narėse suteikimo datos ir ii) teisės aktų pakeitimai, padaryti perkeltiant EKT+ direktyvą į nacionalinę teisę. Ataskaitoje taip pat nurodomi valstybių narių teisinių sistemų skirtumai, susiję su pagrindiniu teisiniu kriterijumi, kurį privaloma atitikti prieš nustatant laikinasias priemones, ir šioms priemonėms taikomais procedūriniais reikalavimais. Galiausiai joje analizuojama, kaip nacionalinės konkurencijos institucijos faktiškai naudoja šią vykdymo užtikrinimo priemonę ir kokią patirtį įgijo. Ataskaita baigiama keliomis preliminarėmis išvadomis.

2. ĮGALIOJIMAI PRIIMTI LAIKINĄSIAS PRIEMONES VALSTYBĖSE NARĖSE

Visos 27 EKT priklausančios nacionalinės konkurencijos institucijos yra įgaliosios nustatyti laikinasias priemones už ES antimonopolinių taisyklių ir (arba) joms lygiaverčių nacionalinės konkurencijos teisės nuostatų pažeidimus. Šie įgaliojimai yra nacionalinių konkurencijos institucijų standartinio antimonopolinių taisyklių vykdymo užtikrinimo priemonių, įtrauktų į jų atitinkamus nacionalinės konkurencijos teisės aktus, rinkinio dalis.

Suteiktų įgaliojimų nustatyti laikinasias priemones apžvalga

Prieš Komisijai suteikiant įgaliojimus nustatyti laikinasias priemones Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1/2003⁵, šiuos įgaliojimus jau turėjo 11 nacionalinių konkurencijos institucijų: Prancūzijos (1986 m.), Kipro (1989 m.), Ispanijos (1989 m.), Belgijos (1991 m.), Suomijos (1992 m.), Švedijos (1993 m.), Graikijos (1995 m.), Maltos (1995 m.), Vengrijos (1997 m.), Lietuvos (1999 m.) ir Austrijos (2002 m.).

Be to, tokius įgaliojimus tuo pačiu metu arba po to, kai buvo priimtas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003, įgijo 13 nacionalinių konkurencijos institucijų: Kroatijos (2003 m.), Portugalijos (2003 m.), Čekijos (2004 m.), Latvijos (2004 m.), ²Liuksemburgo (2004 m.),

⁴ 2023 m. lapkričio mėn. viduryje Komisija išsiuntė visoms nacionalinėms konkurencijos institucijoms neoficialų prašymą pateikti informaciją apie laikinųjų priemonių nustatymą, teisinį pagrindą ir patirtį, įgytą taikant laikinasias priemones atitinkamose valstybėse narėse. Visos nacionalinės konkurencijos institucijos pateikė atsakymą į šį prašymą.

⁵ 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 17 buvo pirmasis reglamentas, kuriuo įgyvendinami Sutarties 85 ir 86 straipsniai (OL 1962 2 21, p. 204). Jame nebuvo aiškiai numatytas įgaliojimas priimti laikinasias priemones, tačiau šį įgaliojimą pripažino Teisingumo Teismas (žr. 1980 m. sausio 17 d. Teisingumo Teismo nutarties *Camera Care Ltd / Komisija*, byla 792/79 R, EU:C:1980:18, 18 punktą).

Lenkijos (2004 m.), Vokietijos (2005 m.), Rumunijos (2005 m.), Italijos (2006 m.), Bulgarijos (2008 m.), Slovėnijos (2008 m.), Danijos (2013 m.) ir Estijos (2013 m.).

Kaip pagrindinę priežastį nustatyti laikinas priemones nacionalinės konkurencijos institucijos paprastai nurodo tai, kad reikia turėti galimybę greičiau įsikišti ir išsaugoti padėtį arba atkurti konkurenciją, kol bus atliktas antimonopolinis tyrimas. Toms nacionalinėms konkurencijos institucijoms, kurioms šis įgaliojimas buvo suteiktas priėmus Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2003, papildomas motyvacinis veiksnys buvo noras savo vykdymo užtikrinimo įgaliojimus suderinti su Komisijos ir (arba) kitų nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimais.

Dvi valstybės narės, Nyderlandai (2021 m.) ir Airija (2022 m.⁶), įgaliojimus priimti laikinas priemones nustatė neseniai, vykstant EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę procesui. Slovakijos nacionalinė konkurencijos institucija jau galėjo remtis bendresniais įgaliojimais nustatyti laikinas priemones pagal savo nacionalinį administracinį kodeksą, tačiau įgaliojimai priimti laikinas priemones Slovakijos nacionalinėje konkurencijos teisėje buvo nustatyti tik į nacionalinę teisę perkėlus EKT+ direktyvą (2021 m.).

Teisės aktų pakeitimai, padaryti priėmus EKT+ direktyvą

Nors dauguma nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimus nustatyti laikinas priemones turėjo dar iki priimant EKT+ direktyvą, perkeliant direktyvą į nacionalinę teisę reikėjo atlikti tam tikrus teisės aktų pakeitimus. Kai kurios valstybės narės taip pat pasinaudojo perkėlimo į nacionalinę teisę procesu siekdamos atlikti pakeitimus, viršijančius EKT+ direktyvos reikalavimus. Dėl daugumos teisės aktų pakeitimų, kurie buvo priimti perkėlus EKT+ direktyvą į valstybių narių nacionalinę teisę, nacionalinėms konkurencijos institucijoms tapo paprasčiau priimti laikinas priemones.

Perkeldami EKT+ direktyvą, Prancūzija ir Liuksemburgas numatė galimybę nacionalinei konkurencijos institucijai priimti laikinas priemones savo iniciatyva (*ex officio*), kaip reikalaujama direktyvoje. Lietuvai perkėlus direktyvą į nacionalinę teisę, jos konkurencijos institucijai nebereikia teismo leidimo, kad galėtų nustatyti laikinas priemones. Perkeldama direktyvą į nacionalinę teisę, Vokietija nustatė ne tokį griežtą teisinį laikinųjų priemonių taikymo kriterijų, pagal kurį nebereikalaujama įrodyti neatitaisomos žalos konkurencijai. Panašiai, Bulgarija nebereikalauja pakankamų pažeidimo įrodymų, nes pagal direktyvą pakanka *prima facie* įrodymų. Švedijos nacionalinė konkurencijos institucija dabar turi galimybę kaip laikinas priemones nustatyti struktūrines taisomąsias priemones⁷. Italija, perkeldama direktyvą

⁶ Aktas, kuriuo Airijos konkurencijos institucijai suteikti šie nauji įgaliojimai, buvo priimtas 2022 m. ir įsigaliojo 2023 m.

⁷ Tai netiesioginė EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę pasekmė. Švedijoje įgaliojimai nustatyti laikinas priemones yra susiję su įgaliojimais nustatyti taisomąsias priemones. Pagal EKT+ direktyvos 10 straipsnio 1 dalį nacionalinės konkurencijos institucijos turėtų galėti skirti „bet kokią elgesio ar struktūrinę taisomąją priemonę“. Švedijos konkurencijos institucijos įgaliojimai taikyti taisomąsias priemones buvo išplėsti, kad apimtų ir struktūrines taisomąsias priemones, todėl ji taip pat išplėtė savo įgaliojimus taikyti laikinas priemones.

į nacionalinę teisę, suteikė įgaliojimus atnaujinti arba pratęsti laikinųjų priemonių taikymo laikotarpį, o anksčiau oficialiai to nebuvo įmanoma padaryti. Portugalija kaip pagrindą nustatyti laikinas priemonės įtraukė konkrečią nuorodą į reikalavimą *prima facie* nustatyti ES antimonopolinių taisyklių pažeidimą ir nebereikalauja, kad nacionalinė konkurencijos institucija sprendimą pagrindinėje byloje priimtų per 180 dienų nuo tada, kai pradėtos taikyti laikinosios priemonės. Suomija laikotarpį, per kurį gali būti taikomos laikinosios priemonės, pratęsė iki 12 mėnesių (ir sprendimas gali būti atnaujintas)⁸.

Suomijai, Liuksemburgui ir Slovakijai prisiderinus prie EKT+ direktyvos pagrindinio teisinio kriterijaus, nacionalinėms konkurencijos institucijoms nustatyta griežtesnė riba, taikoma priimant laikinas priemones, palyginti su anksčiau taikytu pagrindiniu teisiniu kriterijumi. Lenkijoje dėl EKT+ direktyvoje nustatyto reikalavimo prieš priimant sprendimą dėl pažeidimo priimti prieštaravimo pareiškimą nustatytas papildomas procedūrinis etapas, susijęs su laikinųjų priemonių priėmimu⁹. Perkeldama direktyvą į nacionalinę teisę, Graikija panaikino ekonominės plėtros ministrui numatytą galimybę prašyti taikyti laikinas priemones ir nustatė 12 mėnesių terminą priimti sprendimą pagrindinėje byloje po to, kai nustatomos laikinosios priemonės (su galimybe pratęsti vieną kartą dar 12 mėnesių).

Galiausiai, atlikti ir tokie valstybių narių teisės aktų pakeitimai: i) pateikta paaiškinimų, susijusių tiek su reikalavimu laikytis proporcingumo principo, tiek su poreikiu taikyti pagreitintas apeliacines procedūras pagal direktyvą, ir ii) nustatytas įpareigojimas pranešti EKT apie laikinųjų priemonių priėmimą.

3. TEISINIS KRITERIJUS IR PROCEDŪRA SUDERINTI LABIAU, BET SKIRTUMŲ VIS DAR YRA

Perkėlus EKT+ direktyvą iš dalies suderinti nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimai nustatyti laikinas priemones. EKT+ direktyvos 11 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės suteiktų savo nacionalinėms konkurencijos institucijoms įgaliojimus priimti laikinas priemones savo iniciatyva (*ex officio*). 11 straipsnyje nustatyta, kad šie įgaliojimai turėtų būti taikomi tais atvejais, kai nacionalinė konkurencijos institucija „*prima facie* nustato [ES antimonopolinių taisyklių] pažeidimą“ ir „kai esama rizikos, kad bus padaryta didelė ir nepataisoma žala konkurencijai“. Šis reikalavimas yra minimalaus suderinimo reikalavimas, todėl valstybės narės gali pasirinkti ne tokį griežtą pagrindinį teisinį kriterijų. Direktyvoje taip pat nustatyta, kad bet kokios laikinosios priemonės i) turi atitikti proporcingumo principą; ii) turi

⁸ Prieš perkeltant EKT+ direktyvą į Suomijos nacionalinę teisę, Suomijos nacionalinės konkurencijos institucijos nustatytos laikinosios priemonės galiodavo tik 90 dienų.

⁹ EKT+ direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „valstybės narės užtikrina, kad prieš priimdamos sprendimą [dėl pažeidimo] [...] nacionalinės konkurencijos institucijos priimtų prieštaravimų pareiškimą“. Lenkijoje vykdomos dviejų rūšių oficialios procedūros – parengiamoji procedūra (be bylos šalių, taigi ir be galimybės susipažinti su bylos medžiaga) ir pažeidimo tyrimo procedūra (su bylos šalimis, turinčiomis galimybę susipažinti su bylos medžiaga). Nustatyta, kad prieštaravimo pareiškimas turi būti priimamas tuo metu, kai pradedama oficiali pažeidimo tyrimo procedūra. Kadangi laikinosios priemonės gali būti priimtose tik pradėjus tokią procedūrą, perkėlus 3 straipsnio 3 dalį į nacionalinę teisę nustatytas papildomas procedūrinis etapas laikinosioms priemonėms priimti, nes pradedant pažeidimo tyrimo procedūrą įmonėms reikia pateikti daugiau informacijos.

būti laikino pobūdžio ir iii) jas turi būti galima peržiūrėti taikant pagreitintą apeliacinę procedūrą. Direktyvoje taip pat reikalaujama, kad visos nacionalinės konkurencijos institucijos apie priimtas laikinas priemones praneštų EKT.

Įgaliojimai inicijuoti laikinųjų priemonių priėmimą

Dabar visos nacionalinės konkurencijos institucijos turi įgaliojimus savo iniciatyva (*ex officio*) nustatyti laikinas priemones arba inicijuoti jų priėmimą. Iki EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę Prancūzijos ir Liuksemburgo nacionalinės konkurencijos institucijos turėjo tik įgaliojimus priimti laikinas priemones vienos iš šalių prašymu. Nors nė viena nacionalinė konkurencijos institucija nebėra priklausoma nuo šalies prašymo priimti laikinas priemones, 11 nacionalinių konkurencijos institucijų (Austrijos, Belgijos, Bulgarijos, Čekijos, Ispanijos, Italijos, Kipro, Liuksemburgo, Portugalijos, Prancūzijos ir Rumunijos) taip pat yra numačiusios aiškius įgaliojimus laikinas priemones priimti šalių prašymu. Vis dėlto kitos nacionalinės konkurencijos institucijos taip pat nurodė, kad praktikoje jos dažnai veikia gavusios trečiosios šalies prašymą. Vienintelis skirtumas, panašu, yra toks, kad šios nacionalinės konkurencijos institucijos, gavusios tokius prašymus, neprivalo imtis tolesnių veiksmų.

Pagrindinis teisinis kriterijus

15 nacionalinių konkurencijos institucijų (Airijos, Bulgarijos, Estijos, Graikijos, Italijos, Kipro, Kroatijos, Latvijos, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos ir Švedijos) pasirinko EKT+ direktyvos pagrindinį teisinį kriterijų, kuris yra toks pat, kaip ir kriterijus, taikomas Komisijai, kai ji nustato laikinas priemones pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 8 straipsnį. Jos turi įrodyti, kad „kyla didelės ir neatitaisomos žalos konkurencijai rizika“.

12-a nacionalinių konkurencijos institucijų taiko ne tokį griežtą pagrindinį teisinį kriterijų. Lenkijoje, Portugalijoje ir Slovėnijoje žala turėtų būti tik sunkiai atitaisoma. Danijoje žala turėtų būti didelė, net netaikoma neatitaisomumo sąlyga.

Kitos nacionalinės konkurencijos institucijos, kurios be to, kad nebūtinai privalo įrodyti neatitaisomą žalą, taip pat gali įrodyti žalą kitoms įmonėms arba bendresniems interesams. Pavyzdžiui, Belgijos konkurencijos institucija privalo įrodyti didelę, neišvengiamą ir sunkiai atitaisomą žalą įmonėms, kurių interesai nukentėjo nuo tokių pažeidimų, arba žalą bendrajam ekonominiam interesui. Prancūzijos konkurencijos institucija privalo įrodyti didelę ir neišvengiamą žalą bendrajai ekonomikai, atitinkamam sektoriui, vartotojų interesams arba, jei taikoma, skundą pateikusiai įmonei. Vokietijos konkurencijos institucija gali plačiau remtis būtinybe apsaugoti konkurenciją arba imtis veiksmų, jei esama neišvengiamos grėsmės, kad bus padaryta didelė žala kitai įmonei. Vengrijos konkurencijos institucija gali priimti laikinas priemones, jei jos neatidėliotinai būtinos atitinkamų šalių teisiniams ar ekonominiams interesams apsaugoti ir kyla grėsmė konkurencijos plėtrai, išsaugojimui ar stiprinimui. Lietuvos konkurencijos institucija privalo įrodyti turtinę žalą ar neatitaisomas pasekmes įmonių ar visuomenės interesams.

Kitoms nacionalinėms konkurencijos institucijoms taikomas kriterijus siejamas su bylos nagrinėjimo rezultatu išsaugojimu. Čekijos konkurencijos institucija gali priimti laikinas

priemonės, jei mano, kad būtina laikinai reguliuoti šalių padėtį, arba jei nerimaujama, kad gali kilti pavojus sprendimo vykdymui. Ispanijos konkurencijos institucija privalo įrodyti, kad laikinosios priemonės yra būtinos siekiant užtikrinti sprendimo, kuris bus priimtas nustatytu laiku, veiksmingumą.

Austrijoje *prima facie* pažeidimo įrodymai yra pakankamas pagrindas priimti laikinasias priemones, neatsižvelgiant į žalą.

Kalbant apie pažeidimo nustatymą, dauguma nacionalinių konkurencijos institucijų turi pateikti *prima facie* pažeidimo įrodymų, kad galėtų priimti laikinasias priemones. Panašu, kad Prancūzijos ir Slovėnijos nacionalinės teisės aktuose numatytas paprastesnis reikalavimas – abiejose valstybėse narėse laikinosios priemonės gali būti priimtos, jei galima įrodyti, kad esama tikimybės, jog bus pažeistos ES antimonopolinės taisyklės.

Procedūriniai reikalavimai

Nacionalinių konkurencijos institucijų procedūriniai reikalavimai, susiję su laikinųjų priemonių priėmimu, skiriasi. Tai daugiausia lemia nacionalinių vykdymo užtikrinimo sistemų skirtumai, nacionalinės konkurencijos institucijos struktūra ir ES lygmeniu nesuderinti procedūriniai reikalavimai. Pavyzdžiui, Austrijoje ir Maltoje taikoma teisminio vykdymo užtikrinimo sistema, o tai reiškia, kad nacionalinė administracinė konkurencijos institucija, norėdama taikyti laikinasias priemones, privalo kreiptis į teismą, kuris veikia kaip nacionalinė teisminė konkurencijos institucija¹⁰. Valstybių narių procedūriniai reikalavimai taip pat skiriasi tuo, ar priimant laikinasias priemones turi būti laikomasi tos pačios procedūros, kaip ir priimant sprendimą dėl esmės, ar yra tam tikrų procedūrinių ypatumų, kurie sudaro sąlygas nacionalinei konkurencijos institucijai veikti greičiau.

16-os nacionalinių konkurencijos institucijų laikinųjų priemonių priėmimo procedūros turi ypatumų, palyginti su procedūra, kai priimamas sprendimas dėl esmės. Dauguma šių ypatumų yra susiję su tam tikru atitinkamos įmonės teisių į gynybą apribojimu. Italijoje nacionalinė konkurencijos institucija išimties tvarka ir ypatingos skubos atvejais gali nustatyti laikinasias priemones neįsklausiusi atitinkamos įmonės (*inaudita altera parte*)¹¹. Bulgarijos konkurencijos institucija taip pat neprivalo leisti įmonei pateikti pastabų raštu ar surengti išklusymą ir nėra suteikiama galimybė susipažinti su bylos medžiaga. Švedijos konkurencijos institucija taip pat nurodė, kad nebūtina išklausti atitinkamos įmonės, nors praktiškai visada vyksta tam tikras dialogas, ir kad gali būti atsisakyta leisti susipažinti su bylos medžiaga.

Suomijoje ir Vokietijoje atitinkamos įmonės teisė būti išklaustyti gali būti apribota dėl procedūros skubos. Vokietijoje tai reiškia, kad teisė būti išklaustyti būtų suteikiama tik surengiant žodinį išklusymą, ir tai būtų įprastos rašytinės proceso dalies išimtis. Portugalijos

¹⁰ Pagal EKT+ direktyvos 2 straipsnio 3 punktą nacionalinė teisminė konkurencijos institucija – valstybės narės paskirta institucija tam tikroms nacionalinės konkurencijos institucijos funkcijoms vykdyti.

¹¹ Priemonės yra laikino pobūdžio ir turi būti patvirtintos po to, kai šalims suteikiama galimybė atsakyti į įtarimus.

konkurencijos institucija gali atidėti tiek galimybę susipažinti su bylos medžiaga, tiek šalių išklausimą, kol bus priimtos laikinosios priemonės. Lietuvoje ir Lenkijoje išklausymo nebūna.

Kiti procedūriniai ypatumai yra susiję su procesiniais terminais. Čekijoje sprendimas dėl trečiosios šalies prašymo taikyti laikinąsias priemones turi būti priimtas per 10 dienų. Rumunijoje įmonė turi atsakyti į pranešimą apie konkurencijos institucijos ketinimą priimti laikinąsias priemones per 15 dienų, o nacionalinė konkurencijos institucija privalo priimti sprendimą per kitas 15 dienų. Belgijoje išklausymas surengiamas per vieną mėnesį, o sprendimas dėl laikinųjų priemonių privalo būti priimtas per vieną mėnesį nuo išklausymo¹². Ispanijoje tyrimo įstaiga turi pateikti ataskaitą valdybai per du mėnesius, įmonė rašytines pastabas turi pateikti per penkias dienas, o vėliau valdyba sprendimą turi priimti per tris mėnesius. Maltoje įmonė turi pateikti atsakymą į nacionalinės konkurencijos institucijos prašymą nustatyti laikinąsias priemones per aštuonias dienas, o teismas privalo skubiai priimti sprendimą ir gali surengti tik vieną išklausimą.

Kitose valstybėse narėse gali būti sutrumpintos tam tikros procedūros dalys. Portugalijos konkurencijos institucija gali šalims nustatyti trumpesnius terminus, per kuriuos jie turi pateikti savo nuomonę (pvz., penkias, o ne 30 dienų). Taip yra ir Lietuvoje (t. y. mažiausiai septynias, vietoj mažiausiai 14 dienų). Danijoje nustatytas trumpesnis išklausymui skirtas terminas.

Prancūzijos konkurencijos institucija laikosi orientacinio 90 dienų termino nuo tyrimo pradžios iki išklausymo. Bylos nagrinėjimas taip pat daugiausia vyksta žodžiu. Šalys gali pateikti rašytines pastabas, tačiau tyrimo įstaiga savo nuomonę pateikia tik žodžiu per išklausimą. Tam tikrais paprastesniais atvejais procesą gali sudaryti vien išklausymas arba tiesioginis prašymas valdybai atmesti prašymą.

Graikijoje nacionalinė konkurencijos institucija gali priimti laikiną draudimą (t. y. laikiną nutartį), pakvietusi atitinkamą įmonę į išklausimą, ir šis draudimas galioja, kol priimamas galutinis sprendimas dėl laikinųjų priemonių. Laikinosios priemonės privalo būti pateiktos sprendimus priimančiai institucijai per 30 dienų, priešingu atveju laikinas draudimas automatiškai nustoja galioti.

Toliau pateikiama nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimų priimti laikinąsias priemones apžvalga grindžiama teisės aktų tekstais ir nacionalinių konkurencijos institucijų paaiškinimais. Joje nurodoma, kurios valstybės narės i) taiko ne tokį griežtą pagrindinį teisinį kriterijų nustatant laikinąsias priemones, palyginti su EKT+ direktyvos 11 straipsnyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 8 straipsnyje nustatytu kriterijumi, ir (arba) ii) taiko ne tokius griežtus procedūrinius reikalavimus dėl laikinųjų priemonių taikymo, palyginti su bylos nagrinėjimu iš esmės.

¹² Išklausymo terminas gali būti pratęstas dar dviem savaitėmis, o sprendimo priėmimo laikotarpis gali būti sustabdytas iš viso aštuonioms darbo dienoms, kad šalys galėtų pateikti savo pastabas, jei numatomos laikinosios priemonės priimančios gavus prašymą taikyti laikinąsias priemones.

1 lentelė. Pagrindinio teisinio kriterijaus ir procedūrinių reikalavimų, taikomų priimant laikinasias priemones, apžvalga

Valstybė narė	Ne toks griežtas pagrindinis teisinis kriterijus	Ne tokie griežti procedūriniai reikalavimai
Austrija	☑	
Belgija	☑	☑
Bulgarija		☑
Kroatija		
Kipras		
Čekija	☑	☑
Danija	☑	☑
Estija		
Suomija		☑
Prancūzija	☑	☑
Vokietija	☑	☑
Graikija		☑
Vengrija	☑	
Airija		
Italija		☑
Latvija		
Lietuva	☑	☑
Liuksemburgas		
Malta		☑
Nyderlandai		
Lenkija	☑	☑
Portugalija	☑	☑
Rumunija		☑
Slovakija		
Slovėnija	☑	
Ispanija	☑	☑
Švedija		☑

4. LAIKINŲJŲ PRIEMONIŲ TAIKYMAS EUROPOS KONKURENCIJOS TINKLE

Vertinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2003 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 773/2004, buvo surinkti duomenys apie nacionalinių konkurencijos institucijų sprendimus, priimtus laikotarpiu nuo šių reglamentų įsigaliojimo 2004 m. gegužės mėn. iki 2022 m. gruodžio mėn. Nacionalinės konkurencijos institucijos šiuos duomenis papildė ir jie buvo nagrinėjami kartu su pranešimais

apie sprendimus dėl laikinųjų priemonių, kuriuos Komisija gavo laikotarpiu nuo 2023 m. sausio mėn. iki 2024 m. birželio mėn. Šie duomenys rodo, kad nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki 2024 m. birželio 1 d. 16 nacionalinių konkurencijos institucijų (Austrijos, Belgijos, Čekijos, Graikijos, Ispanijos, Italijos, Kipro, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Liuksemburgo, Maltos, Portugalijos, Prancūzijos, Slovakijos ir Švedijos) priėmė iš viso 95 sprendimus, kuriais nustatytos laikinosios priemonės¹³. Tai, be kita ko, sprendimai, kuriais nustatomos laikinosios priemonės už ES antimonopolinių taisyklių pažeidimus, taip pat laikinosios priemonės, taikomos pažeidus lygiavertės nacionalinės konkurencijos teisės nuostatas.

Iš šių 95 sprendimų, kuriais nustatomos laikinosios priemonės, daugiau kaip pusę priėmė trys nacionalinės konkurencijos institucijos: per šį laikotarpį Prancūzijos konkurencijos institucija priėmė 20 sprendimų, Belgijos konkurencijos institucija priėmė 18 sprendimų, o Italijos konkurencijos institucija – 14 sprendimų. Iš likusių 13 nacionalinių konkurencijos institucijų, kurios atitinkamu laikotarpiu priėmė laikinasias priemones, 8 nacionalinės konkurencijos institucijos (Graikijos, Ispanijos, Kipro, Kroatijos, Lenkijos, Maltos, Portugalijos ir Švedijos) tokias priemones priėmė daugiau nei vieną kartą.

2 lentelė. Laikinių priemonių, priimtų Europos konkurencijos tinkle laikotarpiu nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki 2024 m. birželio 1 d., skaičius

Valstybė narė	Sprendimų dėl laikinųjų priemonių skaičius
Prancūzija	20
Belgija	18
Italija	14
Ispanija	8
Graikija	7
Kipras	6
Švedija	6
Lenkija	5
Kroatija	2
Malta	2
Portugalija	2
Austrija	1
Čekija	1
Latvija	1

¹³ Kai kurių valstybių narių bendras sprendimų, kuriais nustatomos laikinosios priemonės, skaičius ir 2 lentelėje nurodytas individualus skaičius skiriasi nuo duomenų, įtrauktų į Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 vertinimą – tiek dėl to, kad atliekant šią analizę kai kurios nacionalinės konkurencijos institucijos duomenis papildė, tiek dėl to, kad buvo atsižvelgta į papildomą laikotarpį (t. y. laikotarpį nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 1 d.).

Liuksemburgas	1
Slovakija	1

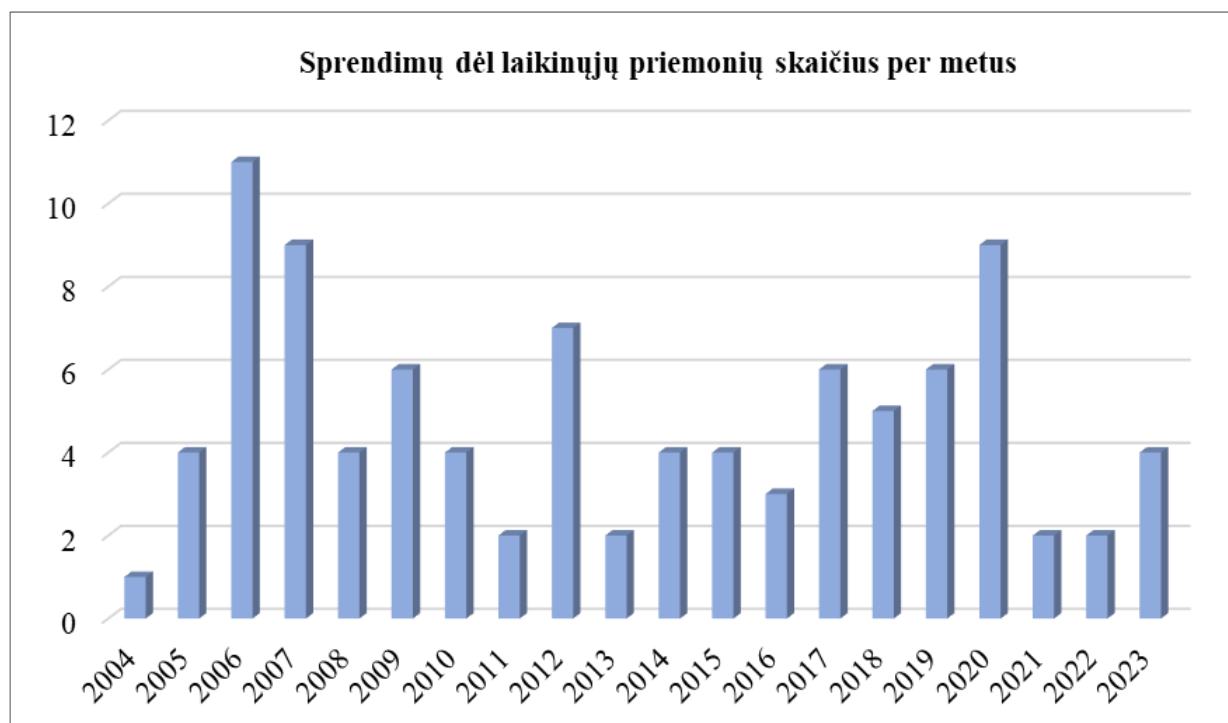
Šie skaičiai nevysiškai atspindi nacionalinių konkurencijos institucijų daugiametę laikinųjų priemonių taikymo patirtį. Kai kurios nacionalinės konkurencijos institucijos buvo nustačiusios laikinųjų priemonių iki 2004 m. gegužės mėn.¹⁴ Šie skaičiai taip pat neatspindi atvejų, kai nacionalinės konkurencijos institucijos svarstė, bet galiausiai atmetė prašymus taikyti laikinąsias priemones, atvejų, kai buvo svarstoma priimti laikinąsias priemones, tačiau galiausiai nuspręsta jų nenustatyti, nes šalys pasiūlė priimti įsipareigojimus, taip pat tų atvejų, kai laikinosios priemonės buvo nustatytos, tačiau nebuvo patvirtintos jas apskundus.

Lyginant šiuos duomenis, galima pastebėti, kad 9 iš 11 nacionalinių konkurencijos institucijų (Belgijos, Graikijos, Ispanijos, Italijos, Lenkijos, Maltos, Portugalijos, Prancūzijos, Švedijos), kurios jau priėmė daugiau nei vieną sprendimą taikyti laikinąsias priemones, taiko ne tokius griežtus procedūrinius reikalavimus, kokie taikomi bylos nagrinėjimui iš esmės. Prancūzijos ir Belgijos, kurių nacionalinės konkurencijos institucijos yra priėmusios daugiausia sprendimų dėl laikinųjų priemonių, taip pat Lenkijos, Portugalijos ir Ispanijos atveju toks skaičius siejamas su ne tokiu griežtu teisiniu kriterijumi.

Vertinant nuo 2004 m. gegužės mėn. iki 2024 m. birželio mėn. per metus priimtų sprendimų skaičių, galima pastebėti, kad nacionalinės konkurencijos institucijos per metus priėmė vidutiniškai 5 sprendimus dėl laikinųjų priemonių. Iš toliau pateiktos diagramos matyti, kad šis skaičius per metus svyravo, tačiau bendros didėjimo ar mažėjimo tendencijos nėra.

¹⁴ Pavyzdžiui, Suomijos konkurencijos institucija sprendimą taikyti laikinąsias priemones priėmė 1993 m.

1 diagrama. EKT nacionalinių konkurencijos institucijų priimtų sprendimų dėl laikinųjų priemonių skaičius per metus

5. SU ŠIA PRIEMONE SUSIJUSI PATIRTIS: NAUDINGUMAS IR TINKAMI ATVEJAI

Nacionalinės konkurencijos institucijos taip pat pateikė kokybinę grįžtamąją informaciją apie patirtį, įgytą taikant laikinasias priemones. Didžioji dauguma atsakymus pateikusių nacionalinių konkurencijos institucijų apskritai įgijo teigiamos patirties, susijusios su laikinosiomis priemonėmis, ir teigė, kad, jų nuomone, laikinosios priemonės yra naudinga vykdymo užtikrinimo priemonė¹⁵. Šios nacionalinės konkurencijos institucijos pabrėžė šių aspektų svarbą: i) gebėjimą taikant laikinasias priemones išsaugoti rinkos struktūrą, kol bus priimtas sprendimas pagrindinėje byloje, arba artimiausiu metu atkurti konkurenciją rinkoje; ii) laikinųjų priemonių atgrasomąjį poveikį ir iii) laikinųjų priemonių tinkamumą spręsti problemas, kurių kyla greitai kintančiose rinkose. Viena iš institucijų paaiškino, kad šios priemonės gali būti naudojamos siekiant užkirsti kelią didelei ir neatitaisomai žalai konkurencijai, kurios nebūtų galima išvengti taikant kitas galimas priemones.

Viena nacionalinė konkurencijos institucija, užuot palankiai atsiliepusi apie šią vykdymo užtikrinimo priemonę, paminėjo sunkumus, susijusius su *prima facie* pažeidimo įrodymu ir skuba taikyti laikinasias priemones. Užuot taikiusi šias priemones, ši nacionalinė konkurencijos

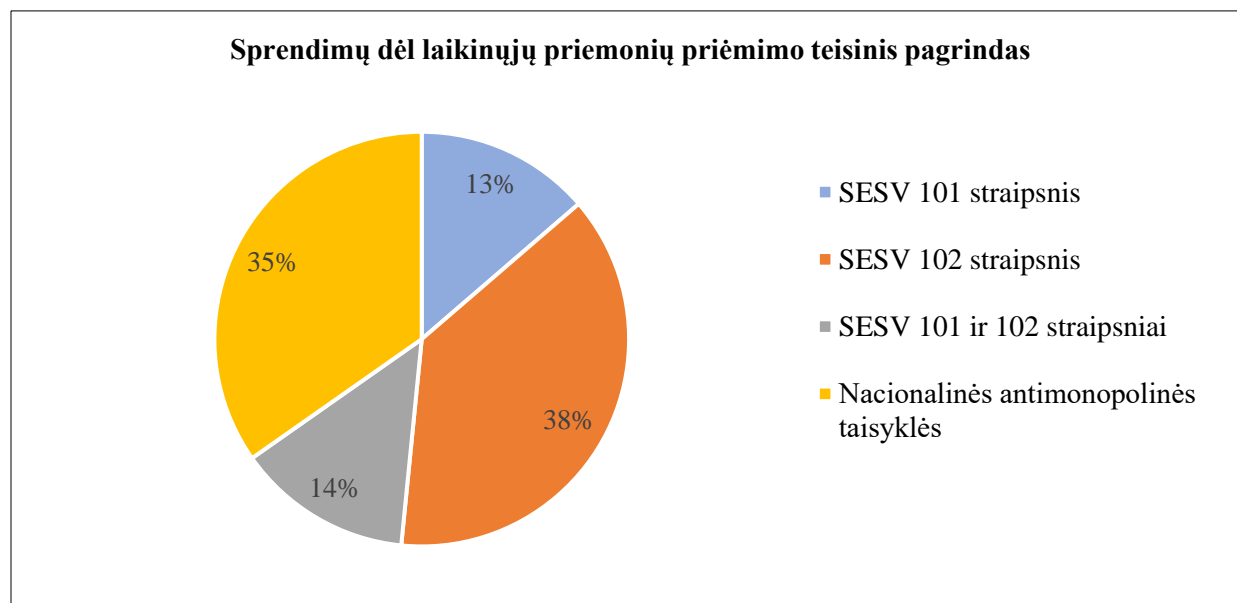
¹⁵ Į klausimą, kuriuo buvo prašoma pateikti apibendrintą nuomonę apie laikinasias priemones, atsakė 14 nacionalinių konkurencijos institucijų ir 13 iš jų nurodė manančios, kad šios priemonės yra naudingos.

institucija pageidautų skubiai pradėti bylos nagrinėjimą ir taip priimti sprendimą dėl bylos esmės.

Paklaustos apie laikinųjų priemonių poveikį bylos nagrinėjimui iš esmės (t. y. ar dėl laikinųjų priemonių pailgėja ar sutrumpėja bendra bylos nagrinėjimo trukmė arba ar dėl jų padidėja tikimybė pasiekti susitarimą su susijusiomis šalimis arba įsipareigojimus siūlančiomis šalimis), nacionalinės konkurencijos institucijos laikėsi skirtingų nuomonių¹⁶. Dauguma nacionalinių konkurencijos institucijų, priėmusių bent vieną sprendimą, kuriuo nustatomos laikinosios priemonės, mano, kad naudojant šią vykdymo užtikrinimo priemonę gali sutrumpėti bendra bylos nagrinėjimo trukmė, o kartais bylos nagrinėjimas gali baigtis proceso šalių pasiūlytais įsipareigojimais nustatytoms antimonopolinėms problemoms išspręsti. Kai kurios nacionalinės konkurencijos institucijos tvirtino, kad laikinųjų priemonių poveikis pagrindinės bylos trukmei gali skirtis, pradedant bylos nagrinėjimo sutrumpinimu, baigiant jo pratęsimu, priklausomai nuo i) konkrečių atvejo aplinkybių ir, svarbiausia, ii) nuo to, ar sprendimą dėl laikinųjų priemonių galiausiai patvirtina apeliacinės instancijos teismas.

Daug pavyzdžių rodo, kad laikinosios priemonės yra įvairiapusiškos, nors ir toli gražu netinka visiems antimonopoliniams tyrimams. Jos gali būti naudingos tiriant tiek galimus antikonkurencinius susitarimus, tiek galimą piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi. Iš toliau pateiktos diagramos matyti, kad iš 95 nacionalinių konkurencijos institucijų priimtų sprendimų dauguma ES antimonopolinėmis taisyklėmis grindžiamų sprendimų buvo susiję su galimu piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi (SESV 102 straipsnis).

2 diagrama. EKT nacionalinių konkurencijos institucijų priimtų sprendimų dėl laikinųjų priemonių teisinis pagrindas

¹⁶ Į klausimą atsakė 9 nacionalinės konkurencijos institucijos.

Dažniausiai pasitaikanti praktika, dėl kurios buvo nustatytos laikinosios priemonės, yra atsisakymas tiekti produktus ir (arba) teikti paslaugas (kai dominuojančią padėtį užimanti įmonė atsisako tiekti produktą ar teikti paslaugą galutinės grandies konkurentui) ir kolektyvinis boikotas (kai konkurentų grupė susitaria pašalinti esamą ar potencialų konkurentą arba jam trukdyti). Nacionalinės konkurencijos institucijos nurodo, kad laikinosios priemonės ypač tinkamos atvejais, susijusiais su paprastesne žalos teorija. Nors kai kurios nacionalinės konkurencijos institucijos nurodo, kad gali būti ypač tinkama laikinąsias priemones taikyti skaitmeniniame sektoriuje pasitaikantiems atvejams, iš pavyzdžių matyti, kad laikinosios priemonės buvo nustatytos įvairiausiuose sektoriuose – telekomunikacijų, pagrindiniuose pramonės sektoriuose, transliavimo, žemės ūkio ir kt.

Nacionalinių konkurencijos institucijų priimtose laikinosios priemonės skiriasi atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes. Paprastai tai yra įpareigojimas sustabdyti susitarimą arba tam tikras jo sąlygas, (vėl) pradėti tiekti tam tikrą produktą ar teikti paslaugą arba pakeisti sąlygas, kuriomis suteikiama prieiga prie tam tikro įrenginio ar išteklių.

Toliau aprašyti trijų šių priemonę taikiusių nacionalinių konkurencijos institucijų pateikti pavyzdžiai rodo laikinųjų priemonių įvairiapusiškumą.

Įpareigojimas bendrovei „Google“ derėtis dėl užmokesčio su naujienų leidėjais

2019 m. Prancūzijos konkurencijos institucija priėmė laikinąsias priemones, įpareigojančias bendrovę „Google“ derėtis su naujienų leidėjais dėl užmokesčio už rodomą autorių teisių saugomą jų turinį, pavyzdžiui, jų straipsnių nuotraukas ar trumpas ištraukas¹⁷. Tuo metu netrukus turėjo įsigaliooti nauja teisėkūros taisyklė, pagal kurią naujienų leidėjams suteikiama teisė leisti arba uždrausti rodyti savo turinį skaitmeninėse platformose. Bendrovė „Google“ ketino tiesiog nustoti rodyti bet kokią tokį turinį savo interneto svetainėse, įskaitant platformą „Google Search“, nebent naujienų leidėjai suteiktų bendrovei „Google“ leidimą nemokamai naudoti tokį turinį. Prancūzijos konkurencijos institucija ėmėsi veiksmų dėl naujienų leidėjų, manančių, kad toks požiūris galėtų reikšti piktnaudžiavimą bendrovės „Google“ dominuojančia padėtimi, nes bendrovė „Google“ atsisakė derėtis dėl teisingo užmokesčio, mokėtino už tokio autorių teisių saugomo turinio naudojimą. Todėl Prancūzijos konkurencijos institucija nurodė taikyti laikinąsias priemones, siekdama užtikrinti, kad bendrovė „Google“ sąžiningai derėtųsi su naujienų leidėjais, kol bus priimtas sprendimas dėl bylos esmės, ir vėliau skyrė bendrovei „Google“ baudą už minėtų priemonių nevykdymą. Bylos nagrinėjimas iš esmės baigėsi bendrovės „Google“ pasiūlytais įsipareigojimais, kuriems pritarė Prancūzijos konkurencijos institucija.

Leidimas trečiųjų šalių transliuotojams rodyti futbolo rungtynes

2023 m. Italijos konkurencijos institucija dviem transliuotojams nustatė laikinąsias priemones, kuriomis draudžiamos tam tikros jų tarpusavio sutarčių sąlygos, kuriomis siekiama užtikrinti,

¹⁷ Décision 19-MC-01 du 31 janvier 2019.

kad joks kitas transliuotojas, išskyrus juos, neturėtų teisės rodyti tam tikrų futbolo rungtynių¹⁸. Italijos konkurencijos institucija įsikišo, pritaikiusi laikinas priemones, taip siekdama užtikrinti, kad kiti sporto renginių transliuotojai galėtų derėtis dėl teisės taip pat rodyti atitinkamas futbolo rungtynes. Laikinosiomis priemonėmis sudarytos sąlygos futbolo rungtynės žiūrėti kitais kanalais, nepriklausančiais tiems dviem transliuotojams. Išnagrinėjusi bylos esmę, Italijos konkurencijos institucija dviem susitarimą sudariusiems transliuotojams skyrė baudas. Institucijos sprendimas buvo patvirtintas apeliacine tvarka.

Konkurencijos plačiajuosčio interneto ryšio rinkoje išsaugojimas

2023 m. Belgijos konkurencijos institucija, atlikdama tyrimą dėl galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, nustatė laikinas priemones bendrovei „Proximus“¹⁹. Bendrovė „Proximus“ įsigijo bendrovę „EDPnet“, vieną iš savo tiesioginių konkurenčių didmeninėje ir mažmeninėje fiksuotojo plačiajuosčio interneto ryšio rinkose. Belgijos konkurencijos institucija laikėsi nuomonės, kad šis įsigijimas gali daryti neigiamą poveikį konkurencijai. Todėl ji nustatė bendrovei „Proximus“ laikinas priemones, kad būtų užtikrintas tiek bendrovės „EDPnet“ veiklos tęstinumas, tiek bendrovės „EDPnet“ veiklos ir komercinis nepriklausomumas nuo bendrovės „Proximus“, kol vyksta tyrimas, susijęs su bylos nagrinėjimu iš esmės. Bendrovė „Proximus“ galiausiai nusprendė perparduoti bendrovę „EDPnet“ naujam Belgijos telekomunikacijų sektoriaus rinkos dalyviui, todėl Belgijos konkurencijos institucija galėjo užbaigti tyrimą.

6. IŠVADOS

Įgaliojimus priimti laikinas priemones dėl ES antimonopolinių taisyklių pažeidimų jau turi visos EKT nacionalinės konkurencijos institucijos.

Nors dauguma nacionalinių konkurencijos institucijų šiuos įgaliojimus turėjo dar iki EKT+ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę, direktyva padėjo užtikrinti geresnį suderinimą, nes buvo sudarytos sąlygos nacionalinėms konkurencijos institucijoms i) *ex officio* taikyti laikinas priemones, t. y. nacionalinės konkurencijos institucijos iniciatyva be išankstinio trečiosios šalies prašymo, ii) pagrįsti tokias laikinas priemones *prima facie* pažeidimo nustatymu ir iii) pratęsti laikinųjų priemonių taikymą, kol bus priimtas sprendimas dėl bylos esmės. Įvairiose valstybėse narėse tebesama tam tikrų skirtumų, susijusių tiek su taikytinu pagrindiniu teisiniu kriterijumi, tiek su procedūriniais reikalavimais.

Laikinas priemones nacionalinės konkurencijos institucijos taiko labai skirtingai. Daugumos nacionalinių konkurencijos institucijų, priėmusių daugiau nei vieną sprendimą, nustatyta taikymo tvarka pasižymi tam tikrais procedūriniais ypatumais, sudarančiais sąlygas joms veikti greičiau nei nagrinėjant bylą iš esmės, kartais kartu taikant ne tokį griežtą pagrindinį teisinį kriterijų. Taigi atrodo, kad labiau supaprastinus procedūrą ir galbūt kartu taikant ne tokį griežtą pagrindinį

¹⁸ 1857 – ACCORDO TIM-DAZN SERIE A 2021/2024.

¹⁹ Décision n° ABC-2023–RPR-17 du 21 juin 2023 dans l’affaire n° CONC-RPR-23/0002.

teisinį kriterijų laikinosioms priemonėms nustatyti, šia vykdymo užtikrinimo priemone naudojamosi dažniau.

Be to, yra ir nacionalinių konkurencijos institucijų, kurios, nepaisant ne tokių griežtų procedūrų ir pagrindinio teisinio kriterijaus, nepriėmė sprendimų, kuriais būtų nustatytos laikinosios priemonės. Taigi, taip pat panašu, kad laikinųjų priemonių taikymas yra strateginis nacionalinių konkurencijos institucijų pasirinkimas.